

Lhotecká škola

P ř í l o h a B r a d l e c k é h o l i s t u

Co předcházelo

Již kolem roku 1840 byly ve Lhotě snahy o zřízení vlastní školy. Nenašly však podporu u všech obyvatel obce, a proto se od nich upustilo. Proti škole se argumentovalo například tím, že v případě úmrtí řídícího učitele by obec musela vyplácet důchod jeho vdově.

Lhotecké děti tehdy navštěvovaly školu v Železnici. Spolu se Lhotou byly k Železnici přiškoleny například obce Kyje, Zámez, Dílce a Těšín. Každá obec musela platit obci Železnice poplatek z každého docházejícího žáka. V padesátých letech se měla železnická škola přestavovat. Všechny přiškolené obce se na této stavbě měly podílet. Ve lhoteckém obecním lese bylo tehdy pro tuto stavbu poraženo a osekáno dříví. Ze stavby ovšem sešlo, a tehdy se ve Lhotě znovu mluvilo o vlastní škole.

V roce 1871 začaly usilovat o povolení vlastní školy Kyje. Byla projevována myšlenka zřídit společnou školu pro Kyje a Lhotu. Dvě stavení, na školu vyhlédnutá, však prohlásil c. k. semilský okresní hejtmán za nevyhovující. Doporučil postavit budovu novou. Kyjovští se zdráhali podílet se na nákladné stavbě nové školy ve Lhotě. Záhy se domohli školy vlastní, která byla otevřena již 1. ledna 1875. Lhota, obávající se velkého nákladu na novou školu, jednání o povolení vlastní školy ukončila. O škole se nemluvilo až do roku 1883, kdy se měla stavět nová budova školy v Železnici. K této stavbě by Lhota byla musela přispět asi jednou osminou nákladů. To byl opět silný argument pro vlastní školu. Lhoteckým se dále nelíbilo, že Železnice byla vřazena do vyšší třídy školního, takže za jedno dítě musela Lhota platit více než o třetinu vyšší poplatek než v obcích na Semilsku. V zimě a v čas nepohody byla pro děti cesta do Železnice namáhavá až nebezpečná a stravování v poledne obtížné. Děti totiž chodily v poledne domů na oběd, takže cestu do školy absolvovaly dvakrát denně. Počet dětí byl ve Lhotě dostatečný, a tak se Lhotečtí konečně shodli na přání mít vlastní školu (schůze 2. února 1884).

Nastalo dlouhé období žádostí a zdůvodňování. Dokládala se mimo jiné přesná vzdálenost nejvíce a nejméně vzdáleného stavení ve Lhotě od železnické školy. Ve školní kronice je obšírný zápis z této akce, která se konala za přítomnosti zástupců naší obce, obce Železnice a k ní přiškolených obcí, zástupců c. k. okresní školní rady a mnoha přihlížejících. Vzdálenost byla pomocí pásma metr po metru přesně vyměřena.

Žádost adresovanou c. k. okresní školní radě o povolení školy psal pro Lhotecké kyjovský učitel Václav Kazda dne 9. února 1884.

Následovalo "místní šetření k zjištění povahy cesty do Železnice", kterého část je popsána výše. C. k. okresní školní rada dále uložila starostovi obce zjistit náklady na stavbu a provoz školy, sepsat inventář obecního majetku, dát k dispozici výpisy z obecních účtů a podobně. Nutné bylo také vyjádření Farního úřadu v Železnici, že zde zabezpečí výuku náboženství.

Na zasedání c. k. okresní školní rady v Jičíně, kam spadala Železnice, dne 23. července 1884 se Železnice spolu s přiškolenými obcemi vyjádřila proti odškolení Lhoty a zřízení její vlastní školy. C. k. okresní školní rada v Semilech poté postoupila rozhodnutí o zřízení školy ve Lhotě c. k. zemské školní radě v Praze, s návrhem na povolení odškolení a zřízení samostatné školy dvoutřídní v obci Bradlecká Lhota (16. listopadu 1884).

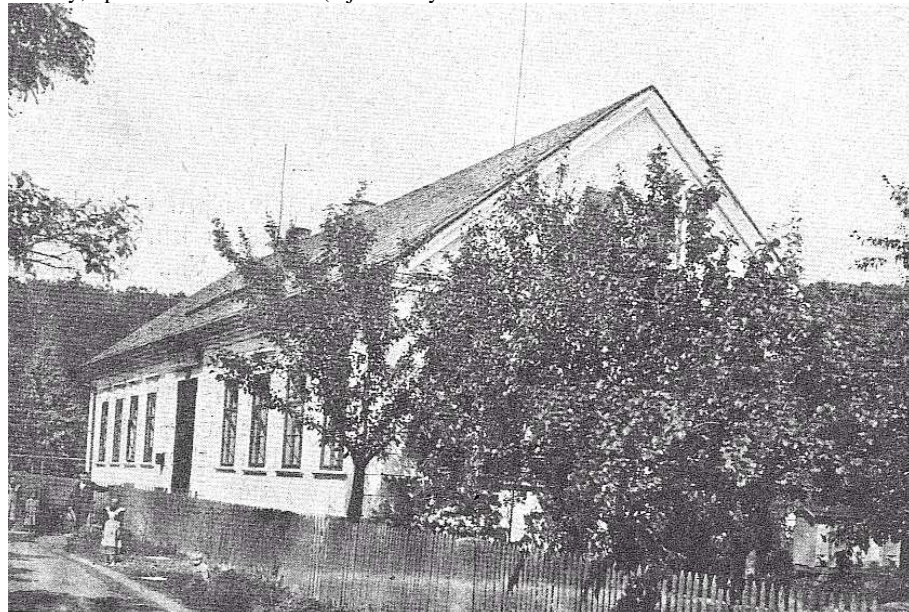
Následovalo zdlouhavé dopisování mezi okresní a zemskou c. k. šk. radou o této záležitosti. Lhotečtí se nemohli dočkat vyřízení, a tak byla v květnu 1885 vyslána deputace do Prahy. Na žádost za urychlení vyřízení žádosti bylo zástupcům naší obce odpovězeno, že v měsíci září 1885 se o žádosti Lhoty rozhodne. Když však rozhodnutí stále nepřicházelo, sešli se Lhotečtí v říjnu 1885 v Nové Vsi s tamním učitelem Josefem Janem Fučíkem, s nímž o své záležitosti jednali. Učitel Fučík navrhl, aby se žádost obnovila a aby byl požádán zemský poslanec J. L. Mašek, který v Nové Vsi bydlel, o intervenci. V několika dnech byla prostřednictvím Maška poslána do Prahy nová žádost, sepsaná tentokrát Fučíkem. Fučík shrnul všechny důvody, psal velice naléhavě (...je obecným

zvykem, že v zimě zůstávají děti ze vzdálenějších obydlí ve škole přes poledne a že si tak dvě cesty v nepohodě uspoří. To ale činiti mohou děti jen některé, neboť ve zdejší obci je mnoho chudiny, jíž se nedostává chleba, aby ho svým dětem k obědu do školy dát mohla. Mnoho takových rodin jest rádo, může-li si uvařit k obědu něco brambor. Žádají na dětech, aby se nasýtily v poledne ve škole několika studenými brambory, bylo by nelidské.....).

J. J. Fučík byl i nadále v kontaktu s J. L. Maškem v Praze. Ten po druhém zakročení u c. k. zemské šk. rady dostal slib, že návrh na povolení školy bude podán koncem prosince 1885. A tak mohl Fučík poslat potěšitelnou zprávu do Lhoty, že vše je na dobré cestě. A skutečně, v Denních Listech se počátkem ledna 1886 objevila zpráva o schválení zřízení samostatné školy ve Lhotě Bradlecké. Do Lhoty však ani po třech měsících žádná zpráva z Prahy nedošla, a tak se znovu psalo... 17. března jde konečně zpráva o odškolení Lhoty od Železnice z Prahy do Semil. Ta je pak obratem ze Semil zaslána do Lhoty.

Stavba, financování a zahájení vyučování

A od této chvíle začaly události nabírat na rychlosti. Ihned byla ve Lhotě zvolena místní školní rada. Se stavbou se také neotálelo, a tak byla škola hotova neuvěřitelně rychle - do 10. srpna 1886. Více než dva roky tedy trvalo získat povolení ke zřízení vlastní školy a neuvěřitelně krátkých pět měsíců stačilo k jejímu vystavění. Plán na školu a rozpočet zhotovil zednický mistr Jan Šroubek

Lhotecká škola na přelomu 19. a 20. století (fotografie z alba, které je součástí obecních kronik)

v Lomnici, dle návrhu J. J. Fučíka.

Zbýval vyřešit prozatím poslední problém. Vyučování ve škole bylo povoleno až od 1. ledna 1887. Škola však byla hotova a Lhotečtí chtěli začít od začátku školního roku 1886 - 1887, tedy od září. Psaly se další žádosti do Semil a do Prahy. Bylo dosaženo kompromisu. Školní rok začal tehdy pro lhotecké děti počátkem listopadu 1886. Později se ještě musely udělat další dokončovací práce (studna, letní tělocvična, zahrada, hromosvod a podobně). Vybudováním chlebové pece v bytě a přeložením žumpy u záchodu byla stavba školy v roce 1890 úplně dokončena.

Náklady na stavbu byly téměř 8.000 zlatých. Stavba se financovala z různých zdrojů (vybírání přirážky k dani od občanů, vyplacení podílu z obilného fondu, půjčka z banky, ze spořitelny, půjčky od občanů, kladně vyřízená žádost o zemskou subvenci, prodej dříví z obecního lesa, dále obec dostala povolení, že po dobu šesti let se na zaplacení dluhu na školu mohl vybírat poplatek z piva a lihovin v obci spotřebovaných).

Učitelé a žáci

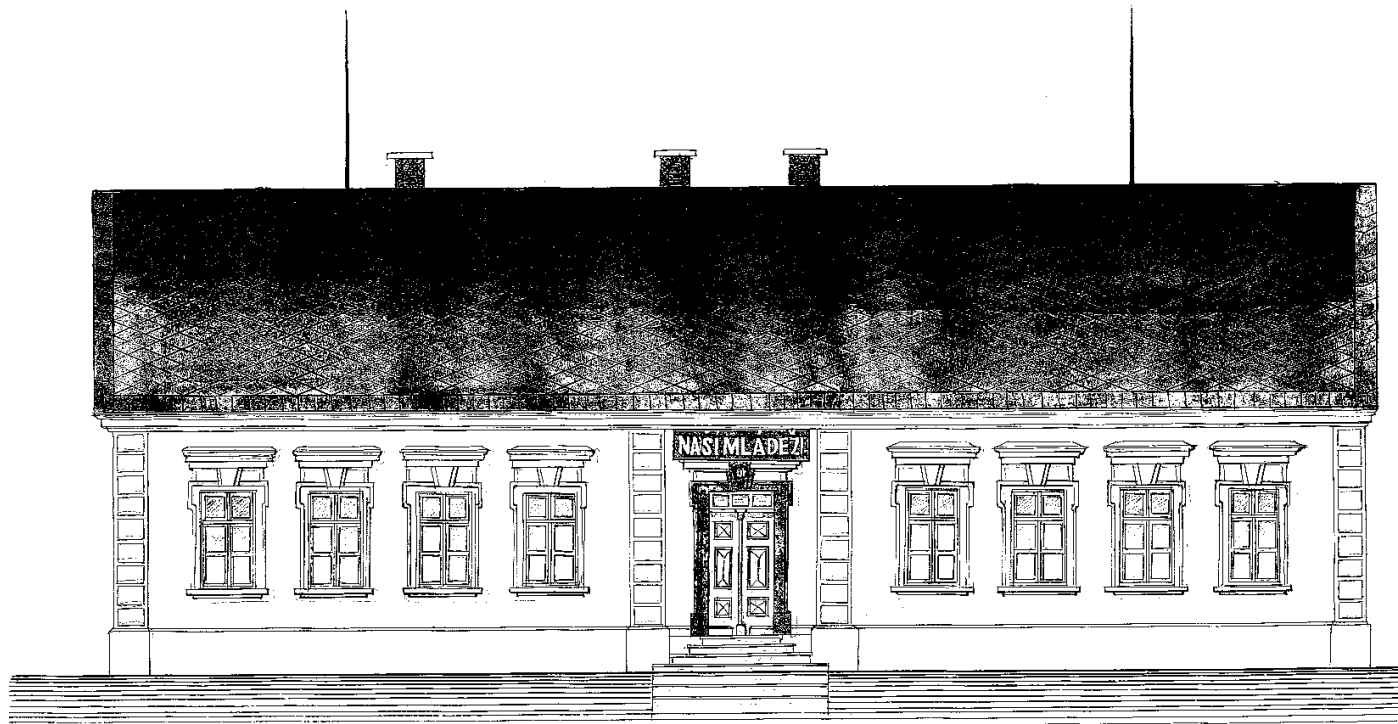
Jako první učitel byl do Lhoty dosazen **Josef Jan Fučík**, který do té doby působil v Nové Vsi. Svůj nástup do zdejší školy popisuje: "Pro učitelovu rodinu a nábytek přijeli občané lhotečtí. Čtenářský spolek a Dobrovolný hasičský sbor v Nové Vsi ve stejnokroji dostavili se, aby se rozloučili. Novoveští na povozech doprovodili odcházejícího až do nového působiště. Na

Prvními žáky ve školním roce 1886 - 1887 byli (v závorce datum narození):

I.oddělení:	II. oddělení:	III.oddělení
Babák František, 1880	Bažant Fr., 1877	Blažek Fr., 1873
Blažek Václav, 1880	Medlík Fr., 1877	Braborcova Marie, 1873
Braborec Jos., 1880	Blažek Fr., 1877	Blažek Fr., 1873
Doruška Jan, 1880	Plesar Jos., 1877	Hajná Žofie, 1876
Jenček Václav, 1879	Blažek Fr., 1877	Buchar Emil, 1875
Luňák Ant., 1880	Svoboda Alois, 1877	Hanyšova Ant., 1874
Plesar Fr., 1880	Braborec Fr., 1874	Dlouhý Boh., 1875
Krejčova Anna, 1880	Babáková M., 1874	Kozáková Emilie, 1873
Medlíkova Marie, 1880	Dlouhý Ant., 1878	Jenček Josef, 1875
Niederlova Růžena, 1879	Čejkova Anna, 1879	Krejčova Žofie, 1874
Novotná Julie, 1880	Jenček Jan, 1877	Krejčí Josef, 1876
Vojtíšková Fr., 1880	Grafova Anna, 1878	Kubínova Anna, 1873
	Jiříček Jos., 1873	Maťátko Jan, 1873
	Jenčkova M., 1878	Kubínova Barbora, 1875
	Kaizler Ant., 1879	Novotný Josef, 1874
	Krejčova A., 1878	Militká Julie, 1875
	Kaizler Jos., 1877	Sedláček Jan, 1876
	Křížkova A., 1878	Niederlova Božena, 1875
	Kozák Alois, 1879	Vojtíšek Fr., 1876
	Luňákova Ant., 1876	Popprova Marie, 1875
	Kracík Fr., 1876	Blažkova Anna, 1874
	Luňákova Kat., 1877	Rudolfova Anna, 1874
	Krejčí Jos., 1876	Blažkova Frant., 1875
	Novotná M., 1878	Vrabcova Božena, 1876
	Křížek Bedř., 1877	Blažkova Marie, 1875
	Podzímková F., 1877	Vrabcova Františka, 1874
	Kubín Fr., 1878	
	Rudolfova F., 1876	
	Matouš Fr., 1879	
	Víkova Emilie, 1874	

hořením konci Lhoty očekávala svého učitele školní mládež s místní školní radou. U vchodu školy jedna žákyně odevzdala slavnostně klíče. Akt nastoupení ukončen."

J. J. Fučík byl na zdejší učitelské místo dosazen pouze dočasně. Konkurz na definitivní obsazení místa se konal v roce 1887. Místní školní radě došly tři žádosti. Od

Průčelí školy Lhotecké.

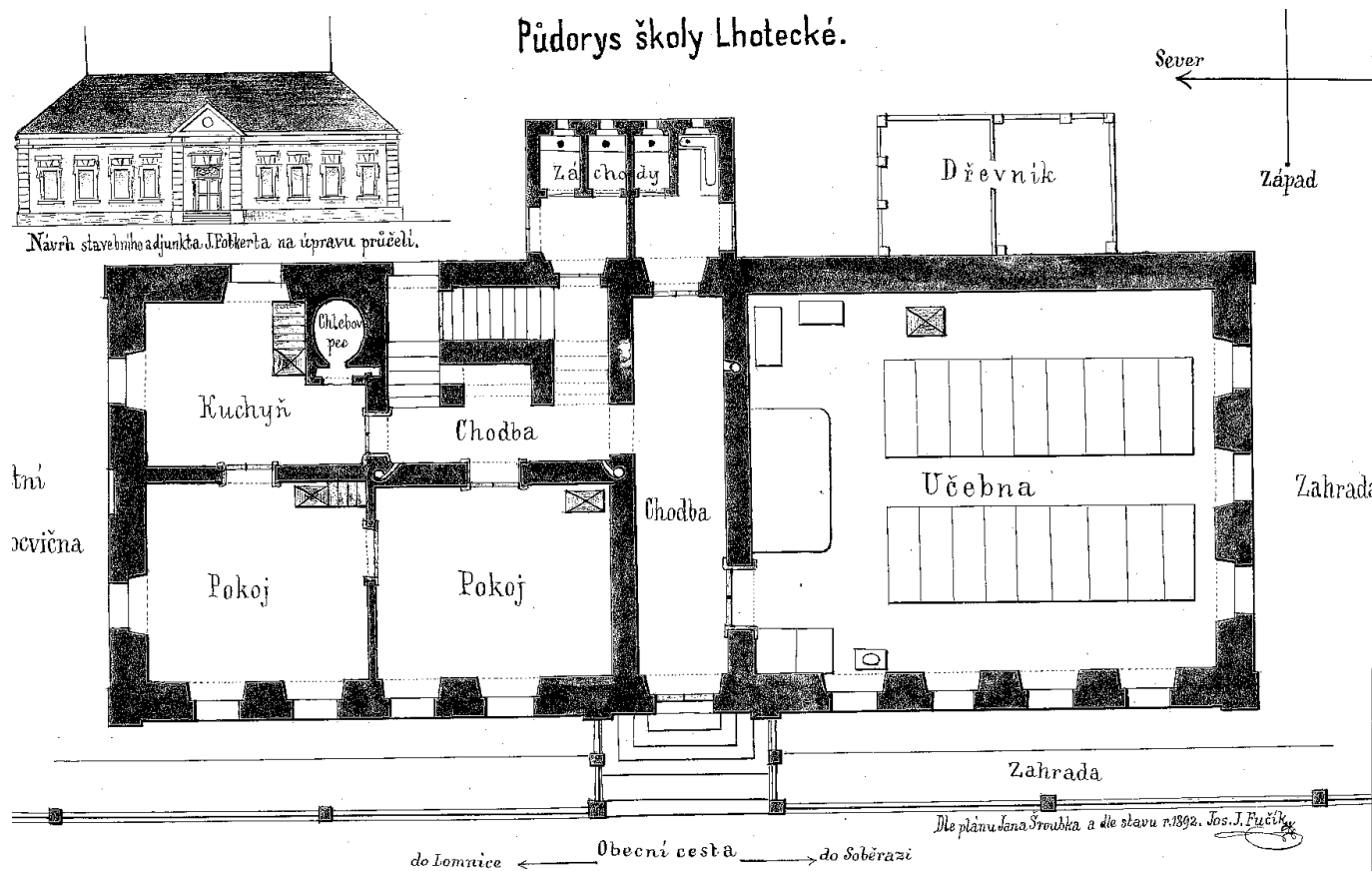
Měřítko:

10 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 metřiv.

1 : 400

"Dle plánu Jana Šroubka a dle skutečnosti J. J. Fučík, 1892", Kronika školy ve Lhotě Bradlecké, díl I., Okresní archiv v Semilech

Půdorys školy Lhotecké.

“Dle plánu Jana Šroubka a dle skutečnosti J. J. Fučík, 1892”, Kronika školy ve Lhotě Bradlecké, díl I., Okresní archiv v Semilech

J. J. Fučíka, F. Šimona (učitele z Bítouchova u Semil) a J. Buřila (z Jirkova). Z konkurzu vyšel J. J. Fučík jako první a dostal definitivní dekret. Prvním učitelem náboženství byl ve Lhotě P. Emilián Balcar a první industriální učitelkou - pro ženské ruční práce - Františka Janečková (ta současně vyučovala v Cidlině, Košově, Rváčově, Kyjích a Kněžnicích).

O prvních školních dnech píše J. J. Fučík: “Hned odpoledne počato s vyučováním. Aby žactvo do tří oddělení vřaděno býti mohlo, bylo zkoušeno první dny za čtení a počtů. Ve vědomostech shledána znalost chatrná a ve příčině mravů rozhodně neuspokojující.”

Činnost řídicího učitele nezahrnovala zdaleka pouze vyučování. Byla zde povinnost vést školní kroniku, založit a vést školní knihovnu, obhospodařovat s dětmi školní zahradu včetně včelstva a podobně. Všeho tohoto se J. J. Fučík s úspěchem chopil. Na výuku i ostatní činnost školy bylo zapotřebí nemálo prostředků. Na školu samozřejmě přispívala obec, platilo se školné, děti si samy obstarávaly učební pomůcky, ale i tak ještě mnoho chybělo. Bylo tedy na učitelích, jak finance obstarat. Fučík pořádal různé výdělečné akce jako divadelní představení, zábavy s vystoupeními dětí, dále například obesílal známé pražské nakladatele žádostmi o zaslání několika výtisků knih zdarma, podobným způsobem získával i přírodniny pro názornou výuku, sám daroval do knihovny několik svazků knih a obstarával

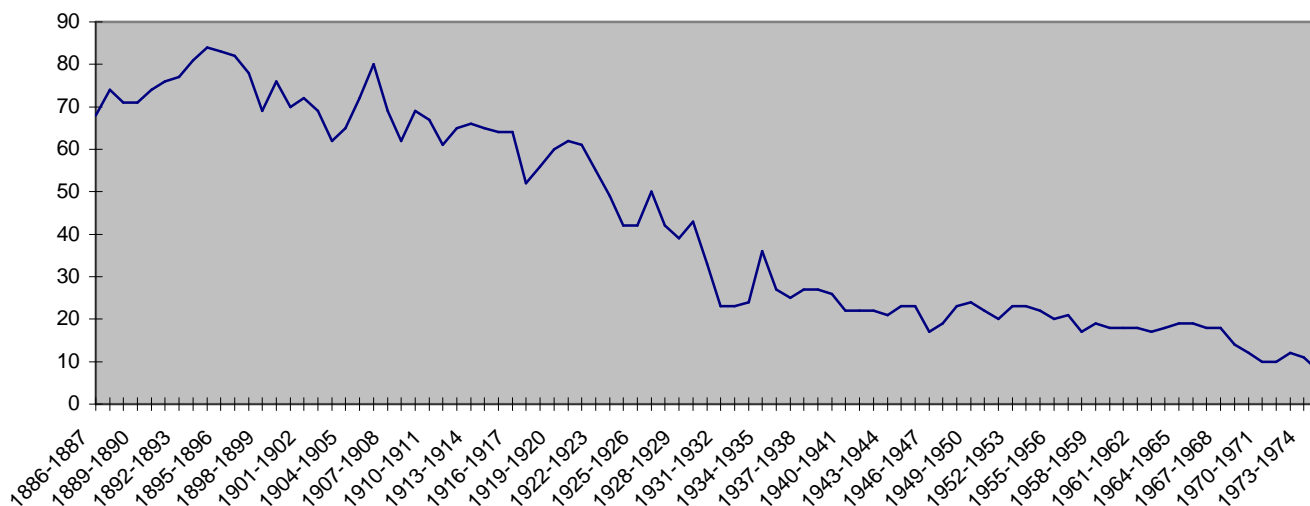
na své náklady učební pomůcky pro nejchudší děti. Barevné regionální mapy, které namaloval, poskytoval k výuce nejen ve Lhotě, ale i v širokém okolí. Právě tyto mapy vzbudily velký zájem na “Národopisné výstavě československé” v Praze. Fučík si ve Lhotě brzy získal přirozenou autoritu. Zdaleka neměl vliv jen ve škole, ale byl prakticky středem dění celé obce. O jeho další činnosti více v příloze BrL 3/99.

Děti v té době neměly prázdniny pevně stanoveny. Jejich termín se rok od roku lišil. Někdy byly od začátku srpna do poloviny září, někdy od poloviny července do konce srpna.

Roku 1906 byly prodlouženy na celé dva měsíce, jak to známe ze školy dnešní. Také se chodilo na školní výlety, nejčastěji do nejbližšího okolí, jednou až dvakrát za rok.

Děti často trápily nemoci jako neštovice, spalničky, spála, dusivý kašel, chřipka, zánět průdušnic a podobně. Nemoci doprovázela přísná opatření. Učebna se musela často větrat, v případě vážných nakažlivých onemocnění se dezinfikovala učebna i pomůcky, v krajním případě, nebo když onemocněl někdo z učitelovy rodiny, musela být škola dočasně uzavřena. Výjimečná nebyla ani úmrtí dětí na tyto nemoci.

Učitelé ve lhotecké škole	nástup	odchod
Josef Jan Fučík	1886	1923
Josef Dlouhý °	1922	1923
Karel Navrátil	1923	1924
Josef Stříbrný	1924	1934
Marie Viležinská	1934	1935
Bohuslav Paska	1935	1935
František Kropáček	1935	1945
Marie Nožičková-Wintrová	1945	1946
Josef Dlouhý °	1946	1951
Ladislav Večerník	1951	1953
Jiří Horák	1953	1953
Miloslav Nožička	1953	1958
Oldřich Brunclík	1958	1975
° jde o téhož učitele		

Vývoj počtu žáků v jednotlivých školních letech

Střípky, zajímavosti a kuriozity, jak je zaznamenali lhotečtí učitelé do školních kronik

Správce školy žádal (při příležitosti opatřování pomůcek) ředitelství dolů v Příbrami o přírodniny. Odpověděli, že mu nelze pro nedostatek přírodnin vyhovět! (1887)

J. J. Fučík založil spolu s dětmi ve školní zahradě ovocnou školku, z níž přesazovali stromky na obecní pozemky. (1889)

C.k. zemská školní rada vydala "pravidla o kolmém písmu". Znalci zdravotnictví zjistili, že písmo šikmé je zdraví dětí na újmu. (1891)

Nařízeno, aby i žáci s nevyvinutým sluchem byli cvičeni ve zpěvu a aby jim prostřední známka pro nezaviněný nedostatek prospěchu byla přisuzována. (1901)

Učitelům je nařízeno, aby při vyučování upozorňovali na nebezpečnostv ustavičného a nemírného požívání alkoholu. (1902)

J. J. Fučík založil ze starších dětí a dospělých pěvecký sbor. (1904)

Dle nařízení c. k. okr. hejtmantství byla do učebny pořízena 2 zdravotní plivátka a nápisy "Neplivejte na zem" a do síně "Otfete obuv". (1905)

Postaven kabinet pro uchovávání školních pomůcek - na půdě školy. (1906)

Vzhledem ke katastrofě při požáru školní budovy v Clevelandě v Americe se nařizuje, aby zkoušky s rychlým odchodem dětí ze školy několikrát v roce se konaly, všechny dveře ven se otevíraly a v čas vyučování zůstaly otevřeny. (1908)

Uloženo správcům škol vykonati šetření o práci školních dětí a pití lihových nápojů. Výsledek: lhotecké děti jinam na výdělek nechodí, pouze doma při polní práci pomáhá 23 dětí, při soukání 5, pivo někdy pije 25 dětí, kořalku 2 děti, nepije 38 dětí. (1908)

J. J. Fučík sepsal k oslavě 25 letého trvání školy r. 1911 "Památník jednotřídní školy obecné ve Lhotě Bradlecké".

Nařizuje se za příčinou drahoty papíru šetření a připouští se opět užívání tabulek. (1916)

Zakazuje se žákům ve škole zpívat Hej Slované, protože se naprosto přičí výchově rakouského vlastenectví. (1918)

J. J. Fučík členem okresní školní rady v Semilech. (1919)

Účast žactva a dozor učitelů při úkonech náboženských jsou dobrovolné. (1919)

Do školy pořízeny obrazy Masaryka a Jiráska. (1919)

Vynesením zem. šk. rady r. 1919 ukládá se povinnost vysadit alespoň jeden strom na památku nár. osvobození. (Ve Lhotě vysazena Lípa svobody - slavnost s kulturním programem šk. dětí, byly vybrány peníze, které se staly l. vkladem ve sbírce na pomník padlým ve světové válce.)

Žáci bez vyznání jsou osvobozeni od výuky náboženství. (1919)

Na Semilsko zavítala americká mise, aby vyšetřila potřebu lepší výživy dětí. Ze Lhoty bylo zjištěno 5 dětí trpících podvýživou. (1919)

Lípa svobody uschla, vysazena nová. (1920)

S učitelem Josefem Stříbrným - výlet do vzdáleného Moravského krasu. (1925)

Žáci v biografu v Železnici. (1926)

Ve škole výstava preparátů a živé zvěře. (1927)

Elektrifikace školy. (1926 - 1927)

Výlet s dětmi do Lomnice do nového Tylova divadla na hru Strakonický dudák. (1930 - 1931)

Škola pojištěna proti ohni. (1931)

Přípevněny na školu konzoly pro prapory. (1933)

Sport doznává značné obliby mezi mládeží. Pěstován zejména sport bílý a to sáňkování a lyžaření, v létě jízda na kole. (1936)

Na budově školy zasazena byla pamětní deska prvému učiteli a správci školy J. J. Fučíkovi (7. 8. 1938). Odhalení desky se zúčastnilo pouze 600 osob. Větší účasti při odhalení bránilo rozšíření slintavky a kulhavky, jakož i žňové práce.

Pořízeno umyvadlo do učebny. Žáci se začali přezouvat. (1938).

Pořízen německo-český nápis k označení školy a německo-česká razítka, mapa Protektorátu. (1940)

Na Vánoce uspořádána pro děti nadílka. (1947)

Přijat nový školní zákon (1948). Ten dosavadní byl z roku 1869. Z obecní školy se stala škola národní, z řídicího učitele se stává ředitel, náboženství se stává náboženskou výchovou.

Poprvé v dějinách školy se vyučovala vlastivěda z učebnic. (1949)

Ve škole zahájen kurz ruského jazyka pro dospělé. (1949)

Děti dostaly přiděl citrónů. (1949)

Zavedeny žákovské knížky. (1951)

Do školy poprvé zavítal Děda Mráz. (1952)

Generální oprava školy. Zvětšena okna, postaveny splachovací záchody, nová kůlna, zmenšena učebna - vznikla šatna a kabinet, elektroinstalace rozšířena, nová krytina na střeše, nový vodovod. (prázdniny 1955)

Nové lavice. (1956)

Kroužek mladých požárníků. (1959)

Oslavy u příležitosti 100 letého výročí narození J. J. Fučíka. (1959)

Pořízen gramofon a desky s pohádkami a písněmi pro doplnění vyučování. Škola - členem Gramofonového klubu. (1960)

Dětem přednášeno o dopravní bezpečnosti. (1960)

Nová organizace školství podle nového šk. zákona. Uzákoněna devítiletá šk. docházka. (1960)

Nový název školy ZDŠ, bezplatné poskytování učebnic a školních pomůcek. (1961)

Instalováno nové bleskosvodové zařízení. (1961)

Zaveden pětidenní vyučovací týden. (1968)

Nová omítka. (1971)

Rozhodnutím rady ONV v Semilech byla škola pro malý počet dětí zrušena. (1975)

Jana Mikulová